

Research article/Araştırma makalesi

Journal of Anatolian Education Research (JAER)

e-ISSN. 2651-4389

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jaer>

Vol. 6, December 2022, pp. 36-44 / Cilt 6, Aralık 2022, 36-44

Kaynaştırma Eğitiminde Okul Yönetimi ve Aile İşbirliği

Muammer Bahşi^{1*}, Esen Damla Balo Utku², Fırat Güreş³, Abdulkadir Arısoy⁴, Serkan İnan⁴, İlhan Makinist⁵, Selçuk Üstündağ⁶

¹Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Elazığ, Türkiye, orcid.org/0000-0001-5570-9509

²Kurtuluş İlkokulu, Tunceli, Türkiye, orcid.org/0000-0003-3195-0263

³Şahsuvar İlkokulu, Elazığ, Türkiye, orcid.org/0000-0002-1396-5835

⁴Şehit Burhan Gafar Ortaokulu, Elazığ, Türkiye, orcid.org/0000-0003-4261-4556

⁴Şehit Burhan Gafar Ortaokulu, Elazığ, Türkiye, orcid.org/0000-0002-2075-1691

⁵Namık Kemal İlkokulu, Elazığ, Türkiye, orcid.org/0000-0002-4585-8890

⁶Şehit Piyade Binbaşı Zafer Kılıç Anadolu İmam Hatip Lisesi, Elazığ, Türkiye, orcid.org/0000-0002-8340-2472

*Corresponding author / *Sorumlu yazar; muammerbahsi@hotmail.com

Geliş tarihi: 17 Kasım 2022, **Kabul tarihi:** 24 Aralık 2022, **Yayın tarihi:** 31 Aralık 2022

Özet

Özel gereksinimli bireylerin normal akranlarıyla birlikte eğitim almaları, kaynaştırma uygulamalarının temelini oluşturmaktadır. Kaynaştırma uygulamalarında özel gereksinimli öğrencinin çabası kadar ailesinin de iletişime açık ve istekli olması başarılı bir kaynaştırma uygulaması için şarttır. Bu çalışmada aile ile etkili iletişim ve işbirliği yapan, okul içinde kaynaştırma öğrencileri için tedbirler alan okul müdürlerinin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmada derinlemesine veri toplama, katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenme, mevcut durumları anlama ve açıklama amacıyla nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmaya Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı görev yapan 23 okul müdürü katılmıştır. Okul müdürlerinin kaynaştırma öğrencilerinin aileleriyle karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerilerini öğrenmek amacıyla yüz yüze görüşmeler yapılarak görüşleri alınmıştır. Kaynaştırma öğrencileri ailelerinin çocukların durumlarını kabul etmediği, kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitimsiz oldukları, çocuklarına karşı ilgisiz oldukları ve gerek öğretmen gerekse de okul idarecileriyle iletişim sorunları yaşadıkları çalışmanın sonuçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, okul müdürleri, aile işbirliği.

Bahsi, M., Balo, Utku, E.D., Gures, F., Arısoy, A., İnan, S., Makinist, I., Ustundag S. Kaynaştırma eğitiminde okul yönetimi ve aile işbirliği. *Journal of Anatolian Education Research*, 6, 36-44

School Management and Family Collaboration in inclusive Education

Abstract

The education of individuals with special needs together with their normal peers forms the basis of inclusion education. In inclusion education, it is essential for a successful inclusion education to be open and willing to communicate with the family as well as the effort of the inclusive student. In this study, the opinions of school management who communicate effectively and cooperate with the family and take measures for inclusive students within the school are included. In the research, qualitative research approach was used in order to collect in-depth data, directly learn the individual perceptions, experiences and perspectives of the participants, and to understand and explain the current situations. 23 school managements working under the Elazığ Provincial Directorate of National Education participated in the research. In order to learn the problems that the inclusive students face with their families and the solutions they bring to these problems, the opinions of the school managements were taken by conducting face-to-face interviews. It is among the results of the study that the families of inclusive students do not accept the situation of their children, they are uneducated about inclusive education, they are indifferent to their children and they have communication problems with both teachers and school administrators.

Keywords: Inclusive education, school managements, family cooperation.

Bu çalışma; Esen Damla BALO UTKU isimli araştırmacının yüksek lisans tezindeki verilerin bir kısmını içermektedir.

1. Giriş

Özel gereksinimli öğrencilerin akranlarının bulunduğu okullarda ve onlarla aynı sınıflarda eğitimlerini sürdürmesi kaynaştırma olarak belirtilmektedir (Sucuoğlu ve Kargın 2006). Özel eğitim alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak, giderek artan sayıda kaynaştırma öğrencisi genel eğitim sınıflarında eğitim almaktadır. Bu bireylerin aileleri ve akranlarıyla en çok birlikte olabileceği ve aynı zamanda eğitim gereksinimlerinin en iyi biçimde karşılanabileceği ortamlarda eğitim görmeleri amacıyla birçok ülkede kaynaştırma uygulamaları başlatılmıştır (Kırcaali-İftar, 1992.).

Kaynaştırma eğitiminde başarı sağlamak için çocuğu iyi tanımak gerekmektedir. Kaynaştırma öğrencisinin tıbbi geçmişi, günlük rutinleri, sorunları ve gereksinimleri gibi konularda bilgi almak için öncelikle ebeveynleri ve tüm aile bireyleri başvurulabilecek en önemli kaynaklardır (Cavkaytar ve Özen, 2010; Turnbull vd., 2013; Walmsley ve Mannan, 2009). Bu doğrultuda, çocuğun aynı zamanda ilk eğitimcisi olan ebeveynlerin ve diğer aile üyelerinin kaynaştırma uygulamalarına katılımı, çocuğun gelişimi ve sunulan eğitsel hizmetlerin etkililiği için oldukça önemlidir (Özen, 2008; Sileo ve Prater, 2012; Elkins, van Kraayenoord ve Jobling, 2003; Odlyurt ve Batu, 2012; Smith, Gartin, Murdick ve Hilton, 2006; Varol, 2007; Sucuoğlu ve Kargın, 2010; Turnbull, 2013).

Kaynaştırma öğrencilerimiz diğerlerinden daha fazla ilgiye ihtiyaç duyar şekilde dünyaya gelir. Ailenin bilinçli olması ve profesyonellerle iş birliği halinde gelişim evreleri açısından çok önemlidir. Şok ve inkârla başlayabilen bu süreç doğru bir yönetim sonucunda uyum aşamasına gelir ve bu noktadan itibaren aile, çocuğuna nasıl daha faydalı olabileceğini düşünmeye başlar. Uyum aşamasına gelmiş bir aile, çocuğunun özel eğitim sürecini ve dolayısıyla tüm yaşantısını olumlu yönde sürdürebilir (ERM, 2020).

Her insanda olduğu gibi, engelli çocuk da hayata karşı tutumu, temel bilgileri ve kişisel özelliklerini belirleyecek izlenimleri aile ortamından kazanır. Gerek o ana kadar aile ortamından edindikleri yanlışlıkların giderilmesinde ve gerek o andan sonraki aşamalarda çocuğa kazandırılan özelliklerin devamlılığının sağlanmasında aile eğitimi hizmetleri büyük önem taşımaktadır. Engelli çocuğun anne ve babasının, çocuğunu

yeterince tanımamakta, eğitimi için sağlıklı yol izlememiş ve eğitimden beklentisi az olabilir. Çocuğun kendilerine yük olacağı, ileride sokakta kalacağı düşüncesinde olabilirler. Çocuk nedeniyle aile içi huzursuzluk ve çatışmalar yaşanıyor ve aile kaygılı ve kendilerini suçlu, cezalandırılmış hissetmekte olabilirler. Engelli çocukları nedeniyle sosyal çevreleri daralmış, çocuğa temel davranışları nasıl kazandıracaklarını, problemler ortaya çıktığında nasıl çözeceklerini bilmemekte, okulla ve öğretmenlerle etkileşim kuramayabilirler (Zicev, 2022).

İşte bu nedenlerle aileye yönelik bir takım çalışmalar yapılmalıdır. Ailelerin çocuklarını benimsemek, her yönüyle kabul ettirmek, eğitimle birçok sorunun çözüleceğine inandırmak, eğitildiği takdirde daha yeterli hale geleceğini, bazı davranışların çocuğa nasıl kazandırılacağını anlatmak, okulda yapılan çalışmalarda onların destek ve işbirliğini sağlamak, iyi bir kaynaştırma eğitimi için zemin hazırlayacaktır (Zicev, 2022). Kaynaştırma eğitimde en önemli bileşenlerden bir tanesi olan aile ile işbirliği başarı sağlamak için en vazgeçilmezlerdendir.

2. Yöntem

Araştırma modeli itibari ile nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Genel olarak nitel araştırmalar çeşitli kavramların, sorunların ve süreçlerin yorumlanmasını içerir. Nitel araştırma süreci, çalışmanın çeşitli boyutları arasındaki içsel bağlantıların araştırmacı tarafından yönetilmesi ile ortaya çıkan veri ve analizlerin yer aldığı diyalektik bir süreçtir (Miller ve Dingwall, 1997). Görüşme nitel araştırmada en sık kullanılan teknik olarak kullanılmaktadır. Görüşme; sözlü iletişim yoluyla veri toplama (soruşturma) tekniğidir. Bir başka tanıma göre ise görüşme; önceden belirlenmiş, ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir. İnsan yaşamında, görüşmenin önemli ve bir o kadar da eski bir yeri vardır. Görüşme, bireylerin, çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kestirme yol olarak kullanılagelmiştir. Birçok kimse, düşüncelerini açıklamada sözlü anlatımı yazılı anlatıma yeğler. Bunun başlıca nedenleri arasında yazı ile yanlış anlamaların daha fazla olabileceği, ek açıklamalarda bulunma olasılığının sınırlı olması; verilen bilgilerin belgelenmiş bir sorumluluğunun yüklenilmek istenmemesi ile görüşmenin, çoğunlukla daha rahat olması ve daha az zaman alması sayılabilir (Çifci, 2022).

2.1. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın evrenini Elazığ il merkezinde görev yapan tüm okul müdürleri oluşturmaktadır. Araştırma yapılırken ulaşımın kolaylığına, zamanı iyi bir şekilde kullanmaya dikkat edilerek uygulama okulları seçilmiş olup çalışmaya Elazığ iline ait beş eğitim bölgesinde görev yapan okul müdürleri dâhil edilmiştir. Araştırmanın örneklemi Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı görev yapan 21 erkek ve 2 bayan müdüre olmak üzere 23 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Öğretmen ve öğretmen adaylarının tamamı çalışmaya gönüllü olarak katılmışlardır.

2.1.1. Veri toplama araçları

Okul müdürleri ile karşılıklı görüşülmüş olup aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

**Kaynaştırma öğrencilerinin aileleriyle işbirliği yapmakta zorlanıyor musunuz?*

**Kaynaştırma öğrencilerinin aileleriyle işbirliği yaparken zorluklar yaşıyorsanız bunlar nelerdir?*

*Kaynaştırma öğrencilerinin aileleriyle yaşadığınız sorunların çözümüne yönelik tavsiyeleriniz nelerdir?

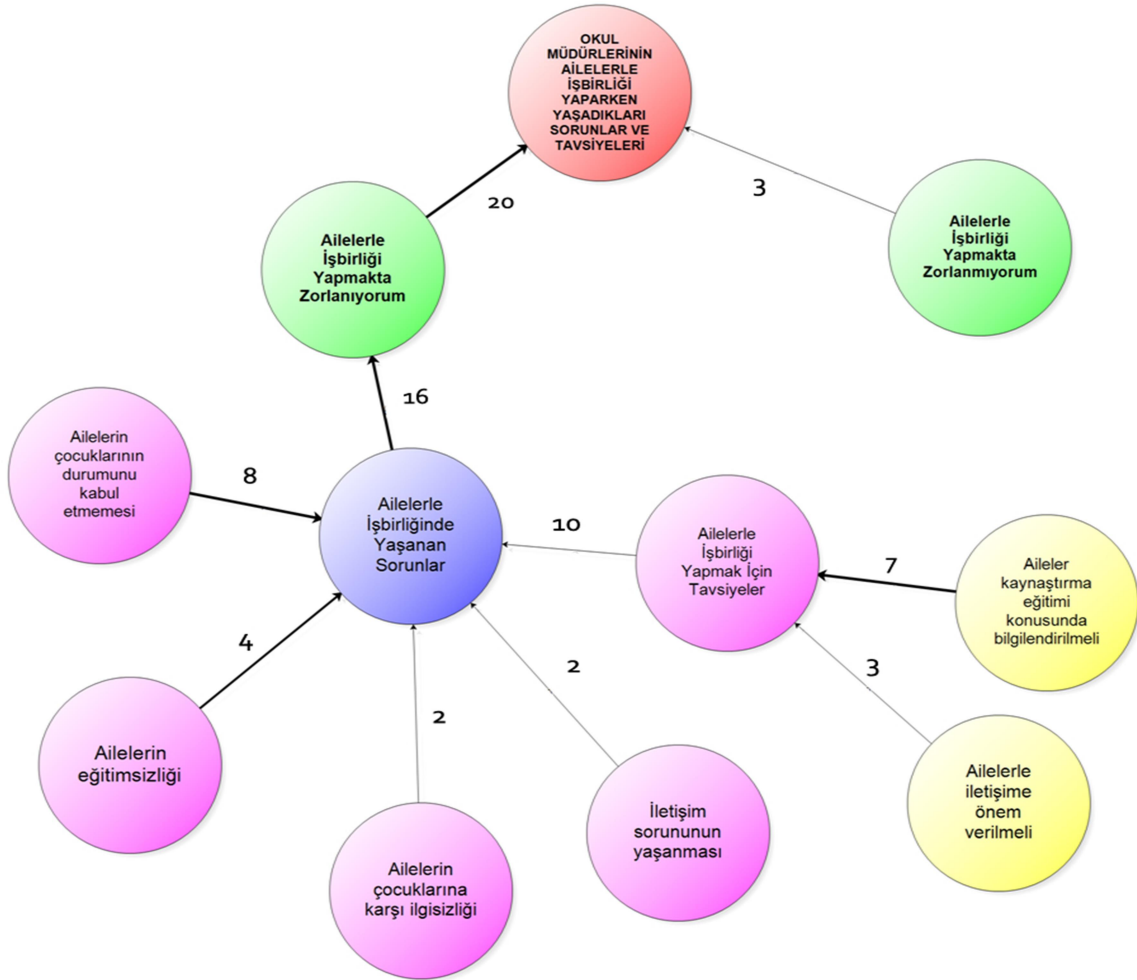
Veriler literatür taraması ve yüz yüze görüşmeler şeklinde toplanmıştır. Literatür taraması ile elde edilen bilgiler bütünleştirilmiş ve araştırmada kullanılacak ölçme aracı için temel oluşturulmuştur.

2.1.2. Verilerin analizi

Tüm veriler elektronik ortama transfer edilmiştir. Bilgiler bilgisayar destekli nitel veri programı (QSR NVivo 8) kullanılarak analiz yapılmıştır. Bilgisayar destekli analiz yazılımı programı kullanılarak kişisel kodlamalarda negatif karşılıkları göz ardı ederken olumlu durumlara odaklanma gibi ön yargılar önlenmiştir.

3. Bulgular

Şekil 1. Okul müdürlerinin kaynaştırma öğrencilerinin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlar ve tavsiyeleri

Şekil 1’de görüldüğü gibi okul müdürlerinin ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlar ve tavsiyeler, ailelerle işbirliği yapmakta zorlanıyorum ve işbirliği yapmakta zorlanmıyorum başlıkları altında gruplandırılmıştır. Ailelerin çocuklarının durumlarını kabul etmemesi, ailelerin eğitimsizliği, ailelerin çocuklarına karşı ilgisizliği ve ailelerle iletişim sorunları okul müdürlerinin ailelerle işbirliği yapmakta zorlandıkları başlıklar olarak belirlenmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Ailelerin çocuğunun durumunu kabullenmemesi başlığı ile ilgili olarak M16'nın görüşü:

"Bilinçli olmayan ve çocuğunun durumunu kabullenmek istemeyen veya ilgisiz ailelerle iş birliği yapmakta zorlanıyorum. Aileyi mümkün olduğu kadar bilinçlendirmeye çalışmak ve desteğini almak gerekiyor."

M17'nin görüşü:

"Çocuğunun kaynaştırma öğrenişi olduğunu kabul etmeme yöneticilerin velilerle yaşadığı en büyük sıkıntılardan biridir. Kaynaştırma öğrencisi olduğunu kabul etmeyip, çocuğunun yetersiz olduğu alanlara başka bahaneler göstermektedirler. Öğrencilerin tanılanmasının yapılması için RAM'ne göndermek istendiğinde genelde karşı çıkmaktadırlar. Halk arasında "Gönderme çocuğuna deli derler; meslek sahibi olunca karşısına çıkar bu rapor" gibi yanlış inançlara sahiplerdir. Yanlış bilgiler ön yargı oluşturmakta ve biz idarecilerin bu konuda yardımcı olmasını engellemektedir."

M18'in görüşü:

"Kaynaştırma öğrenci velileriyle tanılama döneminde ikna konusunda öğrencilerinin gerçekliğini kabullenme konusunda sorunlar yaşamaktayız. İkna süresince rehber ve sınıf öğretmenlerinin işbirliği içerisinde çalışmaları gerekmektedir. Tanılama yapıldıktan sonra programa göre çalışmalar yürütülür. Kaynaştırma eğitiminin faydasını gören veli sürece destek olmaya başlar."

M19'un görüşü:

"Kaynaştırma öğrencisine sahip ailelerin karşılaştıkları ilk sorun, bu durumu kabullenmek olmaktadır. Ailelerin çocuklarındaki bu farklılığı sağlıklı bir şekilde kabullenmeleri ilk adım olmalıdır. Aksi takdirde çocuğa yardımcı olamamaktadırlar. Bu konuda da okul-rehberlik servisi-uzman kişi desteği almaları gerekmektedir."

M4'nin görüşü:

"Rapor aldırma sürecinde olumsuz tepkiler alabiliyoruz. Aile çocuğunun durumunu kabullenme aşamasında sorun yaşayabiliyor. Böyle olunca rehberlik araştırma merkezine göndermekte ve raporlamada zorlanıyoruz."

Ailelerin eğitimsizliği başlığı ile ilgili olarak M5'in görüşü:

"Kaynaştırma öğrencilerinin tanılarına uygun desteği, çocuğa nasıl vermeleri konusunda beceri eksikliği yaşayabilirler. Öğrencinin özel durumuna ilişkin ailelerin nasıl bir yol izleyeceği konusunda yardıma ihtiyacı olmaktadır. Bilişsel, sosyal beceri, öz bakım vs. konularında ailenin nasıl yardımcı olması gerektiğini bilmesi, araştırması gerekir. Aileler özellikle bu konularda yetersiz kalabilmekte ve bu da çocuğun eğitim hayatında ilerlemesinin önüne geçmektedir."

Kaynaştırma öğrencilerinin ailelerinin yaşadıkları bir başka sorun da çocuklarının sahip oldukları özel ve yetenek alanlarını keşfedememeleridir. Bazı öğrencilerin farklı zekâ alanlarında yetenekleri mevcuttur. Ve aile bu alanı desteklemediği için çocukların yetenekleri maalesef yok olmaktadır."

Ailelerin çocuklarına karşı ilgisizliği başlığı ile ilgili olarak M9'un görüşü:

"Kaynaştırma öğrencilerinin okulda öğrendiği bilgilerin okulda kalması bazı velilerimiz tarafından evde tekrarının yapılmaması en önemli sorunlardandır. Çocuğun okulda öğrendiği bilgi ve becerileri evde tekrarının yaptırılması velinin bunu ihmal etmemesi gerekmektedir."

M19'un görüşü:

"Kaynaştırma öğrencilerinin ailelerinin yaşadıkları bir başka sorun da çocuklarının sahip oldukları özel ve yetenek alanlarını keşfedememeleridir. Bazı öğrencilerin farklı zekâ alanlarında yetenekleri mevcuttur. Aile bu alanı desteklemediği için çocukların yetenekleri maalesef yok olmaktadır."

M2'nin görüşü:

"Öz bakım becerilerini tam olarak yerine getiremeyen kaynaştırma öğrencilerinin aileleriyle zaman zaman bu becerileri evde kazanmaları hususunda sorun yaşanabiliyor. Ailelerin ilgisiz tavırları öğretmenlerin işlerini zorlaştırıyor."

M21'in görüşü:

"Önemli sorunlardan bir tanesi de kaynaştırma öğrencilerinin okulda öğrendiği bilgilerin okulda kalması bazı velilerimiz tarafından evde tekrarının yapılmamasıdır"

Ailelerle iletişim sorunları başlığı ile ilgili olarak M21'in görüşü:

"Veli ile kaynaştırma öğrencisinin dersine giren öğretmenler arasında iletişim sorunu yaşanmaktadır. Aile öğretmen ile iletişim kurmazsa kaynaştırma eğitiminde başarılı olmak çok güç olur. Kaynaştırma öğrencisinin sadece okulda aldığı bilgilerle yetinilmemesi ve okul idaresi, dersine giren öğretmen ve veli işbirliği yapması gerekmektedir."

Ailelerle işbirliği yaparken karşılaşılan sorunlara yönelik okul müdürlerinin tavsiyelerine yönelik aile bilgilendirilmeli başlığı ile ilgili olarak M6'nın görüşü;

"Kaynaştırma öğrencilerinin tanılarına uygun desteği, çocuğa nasıl vermeleri konusunda beceri eksikliği yaşayabilirler. Öğrencinin özel durumuna ilişkin ailelerin nasıl bir yol izleyeceği konusunda yardıma ihtiyacı olmaktadır. Bilişsel, sosyal beceri, öz bakım vs. konularında ailenin nasıl yardımcı olması gerektiğini bilmesi, araştırması gerekir. Aileler özellikle bu konularda yetersiz kalabilmekte ve bu da çocuğun eğitim hayatında ilerlemesinin önüne geçmektedir."

M3'ün görüşü:

"Bilinçli aile ile çalışmak daha kolay, özellikle çocuğunun durumunu bilen ve bir şeyler yapma çabasında olan veliler bizlere ve öğretmenlerine daha fazla katkı sağlıyor. Çocuğunun özel durumu hakkında bilgisi az olan veliler kaynaştırma uygulamalarında isteksiz oluyor ve bazen bizi zorluyorlar. Ailelerin bilgilendirilmesi lazım."

M1'in görüşü:

"Özellikle rehberlik araştırma merkezine gittikten sonra veliler daha bilgili oluyor. Hatta çocuğunun özel durumu ile ilgili eğitimler nasıl verilmeli konusunu araştırıp öğretmenlere destek olmaya çalışıyorlar. Bu bağlamda veliler bilgilendirilmeli ve muhakkak veli desteği alınmalıdır."

Kaynaştırma eğitiminde ailelerle iletişime önem verilmeli başlığı ile ilgili olarak M21'in görüşü;

"Kaynaştırma öğrencisinin derslerine giren öğretmenler ve öğrenci velisi arasında sıkı bir iletişimin kurulması. Çocuğun okulda öğrendiği bilgi ve becerileri evde tekrarının yaptırılması velinin bunu ihmal etmemesi önemlidir."

M22'nin görüşü;

"Veliyle özel iletişim kurulmalı, çocuğun tanılanmaya uygun bir şekilde idare ve öğretmenlerce değerlendirildiği ve bunun sınıf içi eğitim uygulamasına yansıtıldığı hususunda öğrenci velisi ikna edilmelidir. Veli çocuğunun idare ve

öğretmenlerce bilindiğini hissedebilmelidir. Sınıf içinde öğrenci bazı derslerde özel ödevlendirilmeli ve sınavları ayrı yapılmalıdır. Çocuğun olumsuz davranışları tölere edilmeli, normal öğrencilere gösterilen tepki ve uygulamalar esnetilmelidir.”

Okul müdürlerinin ailelerle işbirliği yaparken, sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ailelerle yaşanan sorunların en başında, ailelerin çocuğunun durumunu kabul etmemesi gelmektedir. Bu soruna çözüm olarak da ailelerin kaynaştırma eğitimi konusunda bilgilendirilmesi ve iletişimin artırılması üzerinde durmuşlardır.

Yapılan çalışmalara bakıldığında yaşanan en önemli sorunlardan birinin öğretmenlerin ailelerle ilgili sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı ailelerin çocuklarının durumlarını kabullenmediklerini, ailelerin kaynaştırma eğitimine karşı isteksiz olduğunu ve ailelerin çocuklarına karşı yeterli ilgiyi göstermediklerini belirtmişlerdir. Bu tarz sorunlar ise öğretmenlerin ailelerle işbirliği yapmakta zorlandıklarını göstermiştir. Bu konuda Sadioğlu ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada ise Sınıf öğretmenleri özel gereksinimli öğrencilerinin ailelerinin çocuklarıyla ilgilenmediklerini, ailelerin bu konuda eğitimsiz olduklarını, çocuklarının durumlarını kabullenmekle ilgili sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir (Sadioğlu, Batu ve Bilgin, 2012). Yapılan başka bir çalışmada ise velilerin çocuklarının eğitimine ilişkin ilgilerinin kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarının ne olduğunu merak etmekten öteye geçmediği, engel türü ve özellikleri, BEP hazırlama, beceri öğretimi, engelli hakları konularında bilinçlenmeye istekli olmadıkları anlaşılmaktadır (Batu 2000).

Ailelerle ilgili kaynaştırma eğitiminde yaşanan zorluklara karşı ise öğretmenler bazı önerilerde bulunmuştur. Öğretmenlerin çoğu ailelerin kaynaştırma eğitimi hakkında eğitim alması gerektiğini, aile ile iletişime önem verilmesi gerektiğini, ailelerin çocuklarının durumunu kabullenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Yapılan başka bir çalışmada Özel gereksinimli öğrenci velileri, çocuklarının okulda kazandıkları becerileri evde destekleyerek gelişimlerine katkıda bulunmalı, diğer veliler ise özel gereksinimli öğrencinin sınıfa kabulü ve akran desteğinin sağlanması konusunda çocuklarına model olmalıdır denilmiştir. Velilerle işbirliğinin sağlanması, olumlu ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesinde sınıf öğretmeni destekleyici olmalı ve uygun ortamlar yaratmalıdır. Özel gereksinimli öğrencinin çok zamanını aldığından ve kendisini çok yorduğundan şikâyetçi olan bir sınıf öğretmenin bulunduğu sınıfta istenen veli dayanışmasını sağlamak güç olacağını belirtmiştir (Kargın, 2004). Rakap, araştırmasında bu öğrencilere karşı nasıl davranacağını bilen ve aileyle işbirliği içinde olan öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine karşı daha olumlu bir tutuma sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır (Rakap ve Kaczmarek, 2010).

Kaynaştırma eğitiminin doğru bir şekilde ilerlemesinin en önemli yollarından birisi de okul idaresinin verdiği destektir. Ayrıca okul idaresinden Okul idaresinde bulunan müdür ve müdür yardımcılarının kaynaştırma eğitiminin önemini kavraması, kaynaştırma uygulamaları hakkında gerekli yeterliliğe sahip olması çok önemlidir. Yapılan çalışmada okul idarecilerinin kaynaştırma uygulamalarında karşılaşılan sorunlara hâkim olduğu ve aile kaynaklı sorunlara çözüm önerilerinde buldukları belirtilmiştir.

Kaynaştırma öğrencileri özel gereksinimlerinden dolayı normal gelişim gösteren akranlarından farklıdır. Dolayısı ile akranları ile kaynaştırma öğrencilerinin öğrenme stillerinde de farklılıklar vardır. Her bireyin öğrenme tarzı farklıdır. Günümüzde gelişen teknoloji ve imkânlar sayesinde olabildiğince duyu organlarımızı öğrenme sürecine katarak öğrenmek, yaşayarak öğrenmek, ortamın öğrenmeye hazır hale getirilmesi birey için çok

önemlidir. Kaynaştırma eğitiminde kullanılması gereken materyaller, fiziki ortamların kaynaştırma eğitimine hazır hale getirilmesinin önemlidir ve okul idaresinin desteği gerekmektedir. Salend'e göre sınıf içinde her öğrencinin kendi gelişimi doğrultusunda ilerlemesine olanak verecek bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır. Ayrıca öğrencilerin yalnızca akademik yönden gelişmeleri değil, aynı zamanda sosyal kişisel yönden de gelişmeleri hedeflenmelidir (Salend, 2001).

Kaynaştırma öğrencileri ailelerinin çocukların durumlarını kabul etmediği, kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitimsiz oldukları, çocuklarına karşı ilgisiz oldukları ve gerek öğretmen gerekse de okul idarecileriyle iletişim sorunları yaşadıkları çalışmanın sonuçları arasındadır. Bütün bunlara yönelik, ailelerin kaynaştırma eğitimi konusunda bilgilendirilmeleri ve ailelerle iletişimin muhakkak artırılması gerektiği okul müdürleri tarafından önerilmektedir.

Çıkar çatışması

Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederim.

Kaynaklar

- Batu, S. (2000). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüş ve Önerileri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Cavkaytar, A. & Özen, A. (2010). Aile Katılımı Ve Eğitimi. Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim Ankara: Kök Yayıncılık, 169-202.
- Çifci, E. G. (2002). Araştırma Yöntem ve Teknikleri II. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Elkins, J., van Kraayenoord, C. E. & Jobling, A. (2003). Parents' attitudes to inclusion of their children with special needs. *Journal of Research in Special Education Needs*, 3(2), 122-129. <https://doi.org/10.1111/1471-3802.00005>
- ERM, (2020). Eylül Rehabilitasyon Merkezi. <https://www eylulrehabilitasyon.com.tr/makale/34-ozel-egitimde-ailenin-rolu> Erişim tarihi: 15.11.2022.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Kırcaali-İftar, G. (1992). Özel eğitimde kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 16, 45-50.
- Miller, G. & Dingwall, R. (1997). Context and Method In Qualitative Research. London.
- Odluyurt, S. (2012). Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılması Öğretmen El Kitabı. Ankara: Vize Yayıncılık, 27-37.
- Odluyurt, S. & Batu, S. (2013). Kaynaştırmanın Başarısını Etkileyen Faktörler. Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılması. Ankara: Vize Yayıncılık, 25-37.
- Özen, A. (2008). Aile Eğitimi. Özel Eğitime Gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim. Ankara: PEGEM, 109-133.
- Rakap, S. & Kaczmarek, L. (2010). Teachers' attitudes towards inclusion In Turkey. *European Journal of Special Needs Education*, 25(1), 59–75.

- Sadioğlu, Ö., Batu, E. S. & Bilgin, A. (2012). Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırılmasına ilişkin görüşleri. *Uludađ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 25(2), 399-432.
- Salend, S. J. (2001). *Creating Inclusive Classrooms: Effective and Reflective Practices*. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Sileo, N. M. & Prater, M. A. (2012). *Working With Families of Children With Special Needs: Family and Professional Partnerships and Roles*. Boston, M.A: Pearson.
- Smith, T. E. C., Gartin, B.C., Mudick, N. L. & Hilton, A. (2006). *Families And Children With Special Needs*. Upper Saddle River, N. J: Pearson Education, Inc.
- Sucuoğlu, B. & Kargin, T. (2010). *İlköğretim'de Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Turnbull, A., Turnbull, R., Wehmeyer, M. L. & Shogren, K. A. (2013). *Exceptional Lives: Special Education In Today's Schools*. Upper Saddle River, N. J: Pearson Education, Inc.
- Varol, N. (2007). *Aile Eğitimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Walmsley, J., & Mannan, H. (2009). Parents as co-researchers: A participatory action research initiative involving parents of people with intellectual disabilities in Ireland. *British Journal of Learning Disabilities*, 37(4), 271-276
- Zicev, (2002). <https://www.zicev.org.tr/egitim-yontemleri/kaynastirma-egitimi/ozel-egitime-giris-kaynastirma-egitimi>; Erişim Tarihi: 14.11.2022.